

Anna Kontula vas ym

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Verohallinnolle harmaan talouden torjuntaan (2 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Harmaa talous aiheuttaa suuren laskun julkiselle taloudelle. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan vuonna 2010 teettämän tutkimuksen mukaan harmaan talouden laajuus oli 5,5–7,5 % bruttokansantuotteesta. Euroopan komissio taas arvioi vuonna 2011, että Suomen harmaan talouden koko oli 13,7 % bruttokansantuotteesta. Vuonna 2015 julkaistussa tutkimuksessa Suomen harmaan talouden osuudeksi arvioitiin 12,9 % bruttokansantuotteesta. Arviot antavat viitteitä siitä, että harmaan talouden aiheuttama verovaje on merkittävä, vähintään 4–6 miljardia euroa. Ehkäisemällä harmaata taloutta parannetaan julkisen talouden rahoitusasemaa, vähennetään velkaantumista ja lisätään talouspoliittista liikkumavaraa.

Samaan aikaan, kun talousrikosten määrä kasvaa ja harmaa talous pirstaloituu uusien työn muotojen vuoksi, leikkaa hallitus harmaan talouden torjunnasta Verohallinnossa. Harmaa talous ei aiheuta ainoastaan verotulojen menetyksiä, vaan myös merkittäviä vahinkoja laillisesti toimiville yrittäjille kilpailuedellytysten heikentämisenä. Harmaa talous tarjoaa kotimaiselle ja ulkomaiselle järjestäytyneelle rikollisuudelle väylän levittäytyä talouselämään ja yhteiskunnan muihin rakenteisiin. Pimeällä palkalla on vaikutusta myös yksilöiden eläkekertymiin ja sosiaaliturvaan.

Harmaan talouden torjunta edellyttäisi valtiolta määrätietoisia toimia. Vaikuttaviin toimiin panostaminen maksaa itsensä monin kerroin takaisin. Esimerkiksi pimeää työtä tehdään Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikön selvityksen mukaan jopa 1,4 miljardilla eurolla vuodessa. Siitä aiheutuva vaje verojen ja sosiaalivakuutusmaksujen menetyksinä on noin 300–480 miljoonaa euroa.

Verohallinnolla on keskeinen rooli harmaan talouden torjunnassa ja sen toimintamenoihin on osoitettava harmaan talouden torjumiseen riittävä rahoitus. Lähtökohtana tulee olla harmaan talouden torjunnan turvaaminen ja toiminnan tehostaminen lisäämällä resurssien tehokasta käyttöä ja sujuvoittamalla viranomaisyhteistyötä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 28.10.01 harmaan talouden torjuntaan.

Talousarvioaloite TAA 41/2024 vp

Helsingissä 4.10.2024

Anna Kontula vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Minja Koskela vas
Jessi Jokelainen vas
Veronika Honkasalo vas
Johannes Yrttiaho vas
Timo Furuholm vas
Mai Kivelä vas
Laura Meriluoto vas
Pia Lohikoski vas